

суспільних відносин. З огляду на це приєднання України до Болонського процесу, інтеграція в європейські простори вищої освіти і досліджень, прийняття прогресивного Закону України «Про вищу освіту» покликані змінити національну вищу освіту і, зрозуміло, її ключові складники і чинники – освітні програми і відповідні кваліфікації (ступені). А через них і людину, яка передовсім має бути особистістю інноваційного типу.

Адекватне конструювання освітніх програм і кваліфікацій у вищій школі надасть можливість вирішити кілька взаємопов'язаних проблем. Зокрема, дозволить реально запровадити компетентнісний підхід, а через нього студентоцентризм, рішуче відійти від предметоцентризму, забезпечити зрозумілість і порівнюваність результатів навчання, набутих компетентностей і кваліфікацій, ступенів для всіх зацікавлених сторін і в такий спосіб створити надійну основу для європейської і світової інтеграції. Це також дасть можливість підвищити відповідальність за створення власних внутрішніх систем забезпечення якості освітніх програм і кваліфікацій та їх реалізації, досягти гнучкості, оперативності в реагуванні на різноманітні потреби здобувачів і користувачів вищої освіти. Крім цього, такий підхід сприятиме запровадженню в освітню теорію і практику сучасних понять, концепцій, принципів і підходів.

Нова методологія побудови освітньої програми, зорієнтованої на студента, була одним із перших важливих результатів проекту Тюнінг (Tuning educational structures in Europe, TUNING), який був ініційований у 2000 р. європейськими університетами (координатором проекту є Університет Деусто, Іспанія) за активної підтримки Європейської Комісії з метою поєднання політичних цілей Болонського процесу та Лісабонської стратегії реформування європейського освітнього простору.

Згідно із методологією Тюнінга процес створення освітньої програми включає такі кроки:

1. Перевірка відповідності основним умовам (суспільна потреба, консультації із зацікавленими сторонами, цікавість програми із академічного погляду, чи визначені спільні точки прив'язки, ресурси всередині/зовні вищого навчального закладу (наукової установи)).

2. Визначення профілю освітньої програми.

3. Опис мети програми та кінцевих результатів навчання.

4. Визначення загальних і фахових компетентностей.

5. Розроблення навчального плану.

6. Розроблення модулів і вибір методів викладання.

7. Визначення підходів до навчання та методів оцінювання.

8. Розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення.

Особлива увага повинна приділятися першому етапу роботи – аналізу актуальності розроблення та запровадження нової освітньої програми. Розробники повинні дати чіткі відповіді на низку запитань:

- чи визначена суспільна потреба у новій програмі на регіональному, національному та міжнародному рівнях?

- чи проведені для цього широкі консультації з усіма зацікавленими сторонами: роботодавцями, професійними організаціями та об'єднаннями тощо?

- чи наявні необхідні ресурси для створення та реалізації програми всередині вищого навчального закладу (наукової установи), чи є можливість залучення додаткових фінансових, матеріальних, кадрових ресурсів?

- чи є формальні зобов'язання партнерських вищих навчальних закладів (у випадку спільних програм або програм подвійних (багатосторонніх) дипломів)?

- чи буде така програма юридично визнаною у всіх країнах?

- чи є повне порозуміння партнерських вищих навчальних закладів щодо тривалості освітньої програми, її кредитного виміру?

Методологія проекту Тюнінг передбачає циклічність процесу розроблення та реалізації освітньої програми, її постійний моніторинг і вдосконалення, у зв'язку з чим загальний процес буде циклічним, а також містити внутрішні цикли зворотного зв'язку.

Деяк М. Ю.,
викладач кафедри іноземних мов ФЕФ

ПОРІВНЯННЯ СТУДЕНТОЦЕНТРИЧНО-СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ ТА КЛАСИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Студентоцентричне навчання включає методи навчання, які переносять фокус навчання від викладача до студента. Метою даного методу є розвиток незалежності студентів, коли вони самі

беруть на себе відповідальність за своє навчання. Дана концепція ґрунтується на поглядах відомих педагогів і психологів Дж. Дьюї [3], Ж. Піаже, Л. Виготського [1], К. Роджерса [2], М. Монтессорі, які багато уваги в своїх роботах приділяли ролі студента у процесі навчання. Згідно поглядів цих вчених і педагогів, єдине якісне навчання є те, яке становить самостійні відкриття студента.

Студентоцентричне навчання є протилежною парадигмою до викладацько-центрованого навчання та змісто-центрованого навчання, які представляють собою класичні технології навчання. У випадку викладацько-центрованого навчання, яке найточніше відповідає класичній авторитарній моделі навчання, викладач повністю регулює навчальний процес, визначає обсяг навчального матеріалу, методи роботи, структуру оцінювання та роль студента на заняттях. У змісто-центрованому навчанні весь навчальний процес підпорядковується опануванню програмного матеріалу: тобто, викладач має менше «свободи», ніж у попередньому навчанні. Процес навчання повністю підпорядкований опануванню програми, вивченню певних понять і явищ, набуттю вмінь і навичок, прописаних у програмі. Ні перший, ані другий вид навчання абсолютно не враховують особисті інтереси студента в межах спеціальності, його прагнення, індивідуальні особливості сприйняття, тип темпераменту та засвоєння інформації тощо.

У випадку запровадження студентоцентрованого навчання при роботі зі студентами-економістами варто усвідомлювати, що студентоцентрованість навчання є першим кроком до набуття майбутніми фахівцями клієнтоцентрованого підходу, так як другий впливає із першого.

Студентоцентроване навчання сприяє набуттю студентами-економістами професійних характеристик, розвиваючи здатність до постійного навчання, яке необхідне для справжнього спеціаліста. У даному навчанні студенти безпосередньо приймають участь в оцінюванні власних знань і визначенні необхідного навчального матеріалу, а отже, беруть відповідальність на себе.

Студентоцентроване навчання можливо визначати як майбутню філософію навчального процесу та його культуру організації, що характеризується розвитком креативних організаційних умінь вирішення проблем у швидкі терміни, критичного мислення та рефлексивного мислення.

Недоліками даного методу може бути несприйняття його як викладачами, так і студентами. Викладачам важко «віддавати» влану керуючу ведучу роль студентам, а студенти можуть бути не готові брати самостійну відповідальність за навчання, адже у такому випадку неможливо звинувачувати у своїй неуспішності викладачів чи навчальні заклади. Тому ми вважаємо, що впровадження студентоцентрованого навчання повинно починатись із проведення освітньої роботи та корекції загального менталітету наших громадян у бік самостійності та власної відповідальності за будь-які дії.

Література

1. *Выготский Л.С.* Психология развития человека / Л.С.Выготский. – М.: Изд-во Смысл; Изд-во Эксмо, 2005. – 1136 с.
2. *Роджерс К.* До науки стосовно особи / Історія зарубіжної психології. Тексти. – М., 1986. – 254 с.
3. *Dewey John My Pedagogic Creed / John Dewey / Education Today.* Edited and with a Foreword by Joseph R. Rutherford. C.P. Putnam's Sons. – New York, 1940. – P. 3–17.

*Дига М.І., д.е.н.,
професор кафедри менеджменту
банківської діяльності,
Краснова І.В., к.е.н., доцент кафедри
менеджменту банківської діяльності*

ОЦІНЮВАННЯ ЯК СТИМУЛЮЮЧА ТА КОНТРОЛЮЮЧА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Економічна освіта є не тільки процесом набуття професійних фахових компетентностей і кваліфікацій, а й виступає як процес заохочення до підвищення рівня культури та постійної пізнавальної діяльності. Це особливо проявляється в умовах розбудови інноваційно орієнтованої економіки та інтеграції України у європейський простір. Формами виразу, що характеризують ступень оволодіння компетенціями та культурою є: інформація, способи дії та ціннісні орієнтири. У студента вони конкретизуються в знаннях, уміннях і суб'єктивних відносинах, які проявляються з позиції студента у його ставленні до предмету, а позиції викладача у підходах до контролю та об'єктивного оцінювання.